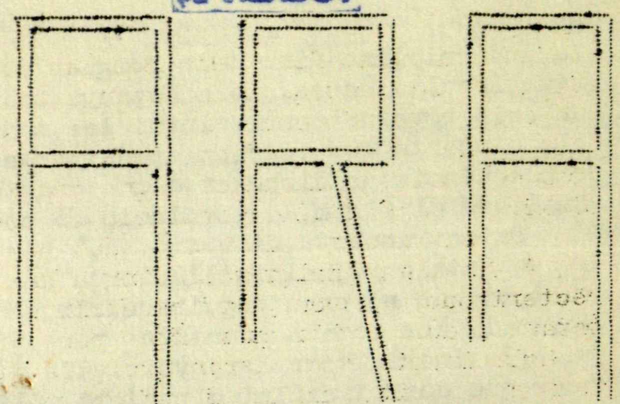
PER CATALUNYA

LLIURE I SOCIALISTA

butlletí interior del

FRONT NACIONAL DE CATALUNYA

- Nº 28 - maig del 1971

HOMENATGE ALS 40 ANYS DE LA PROCLAMACIÓ DE LA REPÚBLICA CATALANA PER FRANCESC MACIÀ

Front Nacional de Catalunya publica uns textos del President Francesc Macià que expliquen el procés polític que el dugueren a la proclamació, així com una documentació complementària útil per a comprendre la restauració de l'antiga institució de la Generalitat de Catalunya.

Document publicat el 17 d'abril de 1929 per Francesc Macià des de l'exili: La situació actual a Espanya.- PARTIT CONSERVADOR. Avui es un partit revolucionari. Ultra que el seu cap, Sánchez Guerra, va ésser el promotor i la figura principal del darrer pronunciament militar malauradament fracassat, existeixen les declaracions que ha fet ell mateix ben clares i precises. En una lletra adreçada a Indalecio Prieto, en resposta a la que aquest li escrigué felicitant-lo, Sánchez Guerra diu, "...pero cuando se hallan obstruídos todos los caminos para restaurar pacíficamente el derecho público y ciudadano de que hemos sido cobardemente despojados, sólo la violencia puede asistirnos en nuestros propósitos, y por eso, yo, que he censurado en todo momento los pronunciamientos y asonadas, fuesen cuales fuesen los promotores y fuesen cuales fuesen los fines que se perseguían, me he últimamente complicado en esta sublevación militar, que la gravedad no permite reparar en los medios y sí solamente afirmar de manera palmaria aquellas garantías y derechos que nos son necesarios para seguir viviendo con categoria civilizada." I respecte de les seves conviccions dinàstiques, n'hi ha prou en copiar un altre paràgraf de l'esmentada lletra: "..por ello ningún aplauso más estimable para mi que el de los hombres, como usted, quienes en ocasión me vi obligado a perseguir en defensa de una institución que no lo merecía."

PARTIT JAUMÍ. Durant el temps en què Sánchez Guerra ha estat conspirant i preparant el moviment militar, el partit jaumí se li ha acostat per a posar-se d'acord amb ell i ajudar-lo. A més a més, en diverses ocasions se'ns a acostat a nosaltres per a prestar-nos el seu concurs.

PARTITS LIBERALS DINASTICS. Totes les diverses fraccions, des de Melquiades Alvarez, en pocs anys han passat del camp monàrquic al republicà; fins el comte de Romanones, el més afecte al rei i el que més por té a un canvi polític produït per una revolució que podria evolucionar en una veritable revolució social. La lletra de Romanones i Sánchez Toca al duc de Miranda és ben clara perquè deixi el més petit dubte. Demanen una entrevista al rei per a poder explicar-li els fonaments de la resolució que han adoptat i que consisteix en "rechazar para el porvenir toda solidaridad y contacto con la institución monárquica española que acoge y ampara la sistemática violación de leyes y derechos conquistados por tres generaciones de liberales a costa de violentas y gloriosas luchas."

En quant als demés partits no hi ha ni que parlar-ne. Republicans i federals de tota mena estan contra la dictadura i la monarquia. Els obrers, sindicalistes, anarquistes i comunistes, en són enemics acèrrims. Solament el partit socialista, capitanejat per Largo Caballero, Saborit, Lanuza, Besteiro i d'altres, està donant l'espectacle més vergonyós i més degradant que mai hagi donat un partit, sobretot tractant-se d'un partit obrer, en acceptar una col·laboració amb un règim absolutista, baix i canallesc. A part d'això és encara més greu la seva actitud, car ells formen part d'una organització internacional que arreu del món mereix el respecte fins dels seus propis enemics, pels seus grans ideals de llibertat i sobretot quan es pensa que aquest directori i aquesta monarquia, l'any 1926 van fer un pressupost extraordinari per a deu anys en el que destinen 1.530 milions per a Guerra i Marina, solament 200 milions per a cultura i ni una sola pesseta per a acció social i treball. Del partit socialista cal descartar-ne una meitat que segueix a en Prieto, Fernando de los Rios i altres que protesten amb tota la seva ànima contra la vilesa de la monarquia i del directori.

A aquesta situació general de forces, cal afegir-hi els intel·lectuals i els estudiants i

la indisciplina dins dels rengles de l'Exèrcit,conseqüència dels darrers moviments subversius.Resulta,doncs,que a Espanya existeix un estat que mai com ara s'havia prestat a què un crit revolucionari tingui les majors probabilitats d'èxit.De totes maneres pensant que els elements que podrien aprofitar-se per a fer la revolució no estan organitzats i que per conseqüència no disposen d'una gran força,no fóra estrany que donat l'apoi de l'element socialista al règim,la revolució es reduís a un canvi de monarquia per república.

Davant aquesta situació, què hem de fer els separatistes ?

A Catalunya,malgrat la força del nostre ideal,hi ha molta gent,començant pel nostre directori,que no creu pugui reeixir un alçament separatista i això em fa creure que no aportaran la més petita quantitat per a realitzar-lo. Creuen, a més, que un alçament separatista aglutinaria tota Espanya,civils i militars,i que en comptes d'ésser profitós,seria el medi que desitjaria el directori militar per a afermar-se. Nosaltres, en anar a l'alçament teníem la convicció que la commoció que havia de produir a Catalunya,una vegada obtinguts els primers èxits,ens hauria donat una força suficient per a lluitar contra Espanya i no temíem la coalició que pogués proclamar i encara més,la descomptàvem,si els fets es produïen com esperàvem i com havíem planejat.Ara ens trobem amb unes realitats que toquem i que no podem negligir.Si nosaltres volguéssim fer un moviment amb els obrers,podríem comptar amb altres elements? És clar que tota Espanya estaria contra nosaltres.Potser els obrers de la resta d'Espanya no ens foren hostils,però no podem tenir cap confiança en el seu ajut. El nostre alçament aglutinaria l'exèrcit i de no reeixir en el nostre intent,hauríem destruït l'estat de descomposició existent a l'Estat espanyol i potser,en conseqüència,enfortíssim Espanya.Avui,també,per una sèrie de causes,a Catalunya hi ha un estat d'opinió favorable a la implantació d'una República federal a Espanya,no solament per haver-hi partidaris d'aquesta solució,sinó perquè molts temen que no havent-hi possibilitat -diuen- d'obtenir la victòria en una guerra contra Espanya,millor és enlairar aquesta bandera per a lligar així tots els enemics de la dictadura i la monarquia,obtenint d'aquesta manera moltes llibertats per a Catalunya que ara no té.És per totes aquestes causes i tenint en compte que nosaltres no tenim ni podem comptar amb els medis necessaris per a fer un alçament que ens permetés reunir totes les forces necessàries per a enfrontar-nos a Espanya, que cal adoptar el pla següent.

Avui l'alçament no es podria fer a la frontera francesa per motius que no cal exposar. D'altra part el nucli inicial que va fer,junt amb mi,la provatura de Prats de Molló, s'ha disgregat gairebé totalment.Que els que resten a França i Bèlgica sumin un centenar més o menys,en res pot influir en els nostres projectes.La revolució s'ha de fer a Catalunya.Per a això cal reunir totes les forces enemigues del directori i aquestes,com he dit,no es posarien al nostre costat,enarborant la bandera separatista.Què fer, doncs? Només ens queden dos medis.L'un fora alçar la bandera separatista amb els obrers,exposant-nos a tot els que us he dit i sostenir la lluita fins vèncer o ésser vençuts.Però aquest medi tampoc podem emprar-lo per no disposar del mínim de cabals ni podem pensar tenir-lo a temps.L'únic que ens queda a fer és el que hem determinat. El pla és divideix en dues etapes:

1ª etapa; Treballarem d'acord amb els obrers per a sumar totes les forces enemigues del règim i de la dictadura.Per a aconseguir-ho,solament enlairarem la bandera d'abaix la dictadura i la monarquia i es cridarà visca la llibertat.

2ª etapa; Amb la feblesa en què es troba Espanya és segur que si els fets es desenrotllen com procurarem que es desenrotllin per a la primera etapa,es produirà un estat de desori.És en aquests moments quan cal la decisió per part dels elements obrers i nostres.Aprofitant aquesta ocasió i amb la força que haurem assolit en el primer període, proclamar i sostenir,si cal,la República Catalana.

Per a garantir la primera etapa,ultra el contacte i l'acord que tindrem amb altres elements ja he donat ordre a la nostra gent que aprofitant les organitzacions obreres i separatistes es formin comitès mixtos d'uns i altres,tota vegada que són les dues forces que ofereixen més garanties en tots els sentits.D'aquests comitès hi haurà el central,que radicarà a Barcelona,compost per obrers i separatistes i el qual portarà la direcció.Hi haurà els comitès comarcals que radicaran en cada capital de comarca.I encara els locals,establerts en les viles i pobles on es cregui oportú.Els comitès locals dependran directament dels comarcals. D'aquesta manera una ordre donada pel comitè central només caldrà que sigui donada als comarcals que la faran seguir a la resta.

El comitè central estarà dividit en tres seccions:

La 1ª secció s'encarregarà de recollir les llistes de tots els indrets de Catalunya amb el cens de la gent d'un costat i d'altre que col·laboraran en el moviment, fent els possibles perquè entre els allistats hi estiguin representants tots els sectors revolucionaris.

La 2ª secció informarà sobre l'estat de forces armades de cada lloc (guàrdia civil,policia,carabiners) amb tots els detalls que pugui ajudar a vèncer-les (ideologia dels caps, contacte amb gent del país,costums,etc,) Es fixaran,sobretot,en el lloc on són guardades les armes i manera com són guardades.

La 3ª secció és l'executiva. De resultes dels informes que haurà rebut, traçarà els plans i acordarà els darrers extrems, presentant-se en cada lloc a comprovar directament la preparació i a posar-se d'acord en la forma com els donarà el mot d'ordre. S'assabentarà també de l'estat d'ànim dels membres del Sometent, prenent nota dels que pensen com nosaltres i quins altres es deixaran prendre les armes, etc.

Fets tots aquests preparatius i acordat el dia amb els elements aliats, donarà el cop de força que començarà amb la vaga general revolucionària dels elements de la C.N. del Treball a Catalunya i a tots els llocs d'Espanya on sigui possible.

Per a la segona etapa és quan cal tota la decisió i tot l'esforç. Crec que el mateix estat de desordre que hi haurà a Espanya, crearà una temença, especialment entre els elements conservadors. Per a aquest cop cal un mínim de 600 homes armats i amb suficients municions. La missió d'aquests homes serà d'apoderar-se de tots els llocs estratègics, com Correus, Telègrafs, Telèfons, Diputació, Ajuntaments, estacions del F.C., cases veïnes a les casernes de la Guàrdia Civil i de la policia, etc. Una vegada realitzada aquesta primera operació, es reunirà tota la gent a la plaça de Sant Jaume que, des del primer moment s'haurà convertit en el quarter general i on es reuniran tots els elements de la revolució, armes i homes, i allí serà proclamada la República Catalana, convidant i oferint, si cal, el concurs a tots aquells pobles de la resta d'Espanya que vulguin constituir-se sota el mateix règim, començant així la República federal que sempre hem proclamat i que és l'única que pot ésser admesa per un veritable separatista.

Espero, donces, de vosaltres que feu el màxim esforç per a enviar-me els majors medis possibles, puix passi el que passi i es derivin les coses com es derivin, la nostra organització ha d'intervenir-hi. Aquestes són les ordres que he donat a la nostra gent i aquest és el conveni que tenim establert amb els obrers. No hi fa res que s'hagi discutit entre ells i jo, si és el moment que jo hi vagi. Fins a darrera hora jo he sostingut la conveniència d'anar-hi en esclatar la vaga. Tots, però, fins els nostres, s'hi han oposat tement, com ja us he dit, que això aglutinaria els nostres enemics pel perill del separatisme. Amb els meus amics ens hem posat d'acord per a tenir-me al corrent de tot el que succeeixi, situant-me en el lloc més aprop possible per a fer l'entrada quan ells i les circumstàncies ho manin. Els nostres també ho fan perquè en cas de fallar els primers cops, no caigués massa directament damunt nostre la responsabilitat d'un nou fracàs. Jo, però, crec que per poca cosa que es faci, reeixirà. L'Estat espanyol no pot aguantar la més petita embranzida i tots hem d'ajudar a donar l'empenta. Fem-ho, donces, i vosaltres, de la vostra part, feu el màxim sacrifici que pogueu. Us ho demano jo, però és Catalunya que ho espera.

<u>Document adreçat als amics d'Amèrica per Francesc Macià, el 5 de novembre de 1929</u>.- Com ja us deia en una de les meves darreres, crec que hem arribat a un moment en el qual cal prendre decisions definitives. L'experiment que hem fet intentant collaborar amb altres forces d'Espanya per a anar a un moviment de conjunt, ens ha convençut d'una cosa i és que si no comencem nosaltres, no començarà ningú. Això no vol dir que hàgim de trencar el contacte amb tots ells, car la seva collaboració, a part de poder-nos ésser útil en el sentit moral, traient del nostre moviment tot l'enveriment que li atribuirien de separatisme menja-espanyols, materialment poden ésser útils promovent un moviment revolucionari. Ja no cal dir-vos que d'una manera especial comptem amb els obrers i que aquests collaboraran en sentit de lluita al nostre costat. Ara el que voldria jo és que no passi com les altres vegades; voldria assegurar que passés quelcom. Estar preparats de tal manera que en cas que fallessin ells, com ha passat altres vegades, nosaltres ens trobéssim en condicions de poder fer la cosa. Però jo crec que perquè es faci alguna cosa, cal que jo vagi a Barcelona. El sol fet que els nostres s'assabentin que sóc allà, alçarà la moral i encendrà l'entusiasme. Veuran que va de veritat i depressa, i això pot crear aquella atmòsfera indispensable perquè tota la revolució prengui. Però perquè la meva presència produeixi aquesta eficàcia, cal que pugui dir que tenim una quantitat d'armes i de fet les tinguem. Penseu que cada cop d'aquests darrers que ha fallat, ha estat per manca d'armes. No ho creiem així, vosaltres? Donces bé; jo he decidit emprendre aquest nou camí, sempre que vosaltres estigueu disposats (els d'Amèrica) a collaborar-hi moralment i amb l'esforç econòmic que pogueu. Que puc fracassar? Ja ho sé, però el que cal és fer alguna cosa. Fracassat i tot, si el fet es produeix, ja és una victòria. I qui ens pot assegurar que el fet no sigui l'espurna que ho prengui tot? El que cal és que no fracassem en l'intent. Perquè sigui, és pel que us escric a vosaltres perquè pensant-ho bé us reuniu els directors i acordeu fer l'esforç màxim, demanant-ho a tots els altres, dient-los naturalment el que cregueu oportú dir-los, perquè així, tan aviat com us sigui possible, em digueu quin màxim d'ajut podríeu donar-me en el moment que us indiqui. Segons sigui aquest ajut serà o no realitzable el que us proposo i tindrà més o menys garanties de reeixir. La cosa és tan senzilla que no m'estenc en detalls. Espero que tan aviat com podreu, em direu el que heu decidit i jo també us respondré posant-vos al corrent del que es vagi a emprendre.

Manifest publicat per Francesc Macià el juny de 1930 com a resposta als atacs que la seva posició política rebé dels editorials dels periòdics catalans La Nau (Acció Republicana), La Publicitat (Acció Catalana) i La Veu de Catalunya (Lliga Regionalista).- Que aquesta campanya derrotista contra el separatisme radical la meni la Lliga, fins a cert punt és lògic i natural. Tots sabem el que ella, ara com sempre, representa. Però que la menin els d'Acció Catalana i els d'Acció Republicana, no s'hi val, és incomprensible. Fóra millor per a Catalunya que en lloc de fer campanyes d'aquesta mena, treballéssim per a unir-nos tots els catalans que no vulguem, ni per omissió, la més mínima complicitat amb aquests homes de Catalunya que per sarcasme malden com cap altre partit espanyol per a salvar la monarquia. Si enfront de l'afirmació que fa la Lliga, just l'endemà de les denigracions que acaba de passar Catalunya, a favor d'aquesta oligarquia espanyola que n'ha estat la causa, nosaltres no sabem alçar-ne una altra de valenta per a defugir aquella complicitat, trist paper farem davant de nosaltres mateixos i davant dels nostres enemics. Si donem aquest espectacle, quina atenció voleu que facin a les nostres exigències? Jo crec i em sento en el deure de dir a Catalunya que ara és el moment d'anar a una unió de tots els partits catalans, netament catalans, sigui quin sigui llur matís nacionalista, siguin quines siguin llurs tendències socials, siguin quines siguin llurs creences. Per a anar a les eleccions, em direu? Per a anar a les eleccions per les eleccions, no! Ara menys que mai. Per a què, doncs? Per a afirmar la voluntat de Catalunya, amb eleccions o sense eleccions. Que Catalunya, pels seus representants que elegirà aquesta unió, vol que anem a les eleccions? Anirem a les eleccions. Que vol que anem al Parlament? Anirem al Parlament. Però llavors hi anirem junts, compactes, amb un programa de reclamacions a fer-hi i que ja haurem formulat, junts també, atemperat per tots els matisos de totes les fraccions que integraran aquesta unió, ço que vol dir que constituirà un veritable plebiscit de Catalunya, menat, no per gent estranya, sinó per nosaltres mateixos. Jo llenço aquesta veu a Catalunya i demano als partits netament catalans que no la silenciïn, sinó que hi responguin i es pronunciïn clarament en el sentit que jo proposo, que no és res per al partit que jo presideixo exclusivament, sinó per a tot Catalunya. Tot menys que Catalunya doni la sensació que només saben unir-se els que treballen per Espanya.

Nota-memòria redactada pels tres delegats catalans: Jaume Aiguader i Miró (Estat Català), Macià Mallol (Acció Republicana) i Manuel Carrasco i Formiguera (Acció Catalana) sobre la reunió que a Sant Sebastià tingué lloc amb els polítics espanyols de l'oposició: Fernando Sasiain, Alejandro Lerroux, Manuel Azaña, Marcel·lí Domingo, Alvaro Albornoz, Galarza, Aniceto Alcalà Zamora, Miguel Maura, i Jaime Casares Quiroga, en representació dels gallecs. La data és la de 17 d'agost de 1930.- Els delegats dels partits republicans catalans assistents a la reunió celebrada abans d'ahir a San Sebastian resolgueren explicar, amb l'autorització dels altres reunits, que llur participació en els importants acords presos en la dita reunió fou precedida de l'unànime i explícit reconeixement, per part de totes les forces republicanes espanyoles, de la realitat viva del problema de Catalunya i del compromís formal contret per tots els presents respecte a la solució de la qüestió catalana a base del principi d'autodeterminació concreta en el projecte d'estatut o de constitució autònoma proposada lliurement pel poble de Catalunya i acceptada per la voluntat de la majoria dels catalans expressada en referèndum votat per sufragi universal.

Text del telegrama enviat pel general Berenguer a tots els capitans generals, la matinada del 12 al 13 d'abril.- "Las elecciones municipales se han celebrado en toda España con el resultado que, por lo que ha ocurrido en la propia Región de vuestra excelencia, se puede suponer. El escrutinio señala hasta ahora la derrota de las candidaturas monárquicas en las principales circunscripciones; en Madrid, Barcelona, Valencia, Sevilla, etc... se han perdido las elecciones. Esto determina una situación delicadísima que el gobierno ha de considerar en cuanto esté en posesión de los datos necesarios. En momentos de tal trascendencia no se le ocultará a vuestra excelencia la absoluta necesidad de proceder con la mas grande serenidad por parte de todos, con el corazón puesto en los sagrados intereses de la Patria, que el Ejército es el llamado a garantizar siempre y en todo momento.

Conserve vuestra excelencia estrecho contacto con todas las guarniciones de su Región, recomendando a todos absoluta confianza en el mando, manteniendo a toda costa la disciplina y prestando la colaboración que se le pida para el orden público. Esto será garantia que los destinos de la Patria han de seguir, sin trastornos que la dañen intensamente, el curso lógico que les impone la suprema voluntad nacional."

Text de la proclamació de la República Catalana.- Catalans: Interpretant el sentiment i els anhels del poble que ens acaba de donar el seu sufragi, proclamo la República Catalana com Estat integrant de la Federació Ibèrica.

D'acord amb el President de la República Federal Espanyola, senyor Nicet Alcalà Zamora,

amb el qual hem ratificat els acords presos en el Pacto de San Sebastián, em faig càrrec provisionalment de les funcions de President del Govern de Catalunya, esperant que el poble espanyol i el català expressaran quina és en aquests moments llur voluntat.

En fer aquesta proclamació, amb el cor obert a totes les esperances, ens conjurem i demanem a tots els ciutadans de Catalunya que es conjurin amb nosaltres per a fer-la prevaldre pels mitjans que siguin, encara que calgués arribar al sacrifici de la pròpia vida.

Preguem que cada català, així com tot altre ciutadà resident a Catalunya, es faci càrrec de l'enorme responsabilitat que en aquests moments pesa sobre tots nosaltres.

Tot aquell, doncs, que pertorbi l'ordre de la naixent República Catalana, serà considerat com un agent provocador i com un traïdor a la Pàtria.

Esperem que tots sabreu fer-vos dignes de la llibertat que ens hem donat i de la justícia que, amb l'ajut de tots, anem a establir. Ens apoiem sobre coses immortals com són els drets dels homes i dels pobles, i morint i tot si calgués, no podem perdre.

En proclamar la nostra República, fem arribar la nostra veu a tots els pobles d'Espanya i del món, demanant-los que espiritualment estiguin al nostre costat i enfront de la monarquia borbònica que hem abatut, i els oferim aportar tot el nostre esforç i tota l'emoció del nostre poble renaixent per afermar la pau internacional.

Per Catalunya, pels altres pobles germans d'Espanya, per la fraternitat de tots els homes i de tots els pobles, catalans, sapigueu fer-vos-en dignes.

Barcelona, 14 d'abril del 1931. El President, Francesc Macià.

Text de la circular de la Presidència als Ajuntaments de Catalunya.- En el moment de proclamar l'Estat català sota el règim de la República Catalana, us saludo amb tota l'ànima i us demano em presteu la vostra col·laboració començant per proclamar la República a la vostra ciutat i preparant-vos a defensar-la quan us cridi.

Per la llibertat de Catalunya, per la germanor dels altres pobles d'Espanya i per la pau internacional, sapigueu fer-vos-en dignes.

Barcelona, 14 d'abril del 1931. El President de la República Catalana. Francesc Macià.

Text del nomenament de Capità General de Catalunya.- El President de la República catalana nomena a l'Excm. senyor D. Eduard López Ochoa, Capità General de Catalunya amb l'encàrrec de garantir l'ordre de la República naixent, havent jurat que estava completament al costat del poble i a les ordres del President de la República catalana.

Donat al Palau de la Generalitat a les 22.15 del dia catorze d'abril de mil nou-cents trenta-un.

El President de la República catalana, Francesc Macià.

Text parcial de la nota facilitada a la premsa pel Govern de Catalunya després de la reunió amb els representants del Govern provisional de la República Espanyola; Fernando de los Rios, Marcel·lí Domingo i Nicolau d'Olwer, que tingué lloc el 17 d'abril de 1931.- L'entrevista celebrada entre els ministres del govern provisional de la República i els membres del consell de govern de la República de Catalunya, s'ha desenrotllat en termes de la més gran cordialitat i han estat harmònicament apreciats els diversos punts segons els quals haurà de quedar articulat el fet revolucionari català en el nou règim.

Els tres ministres del govern provisional de la República, han confirmat de la manera més completa i absoluta la seguretat del compliment del pacte de Sant Sebastià i ha estat reconeguda per tots els reunits la conveniència d'avançar l'elaboració de l'Estatut de Catalunya el qual, una vegada aprovat per l'Assemblea d'Ajuntaments catalans, serà presentat com a ponència del govern provisional de la República i com a solemne manifestació de la voluntat de Catalunya, a la resolució de les Corts constituents.

Ha estat també unànime per part de tots els reunits, el reconeixement de la sanitosa eficàcia revolucionària dels actes realitzats fins ara a Catalunya. I per la seva banda, el consell de govern que ha vingut actuant fins aquests moments a Catalunya, ha resolt actuar d'ara endavant sota el nom, de gloriosa tradició, de Govern de la Generalitat de Catalunya. (...) Si aquesta paraula no és complerta, els catalans lluitarem fins a la fi per la nostra llibertat.

Text de la nota personal enviada a la premsa per Francesc Macià el 19 d'abril de 1931.- En els primers moments de recobrar llibertats que segles ha no teníem, cal no deixar-nos minvar un sol moment l'entusiasme de la victòria ni l'enardiment per les noves batalles.

Avui per avui, el nostre problema va lligat a un altre factor, sobretot en aquests moments de revolució, d'aquesta revolució que hem fet plegats amb els germans d'esperit lliure de la resta d'Espanya i que ha acabat amb la monarquia espanyola. Això fa que ens hàgim

vist inclinats per esperit de solidaritat republicana i per esperit del propi interès, a privar-nos per una breu interinitat d'una part d'aquella sobirania a la qual teníem dret. I aquesta limitació acceptada sempre, però, d'una manera activa i aprofitant-la per a intensificar la fe i la confiança en els nostres principis i la preparació de mitjans per a assolir-ho, pot constituir una major garantia per la nostra victòria final.

Això és el que hem de fer mentre esperem les Corts constituents a les quals hem de dur el plebiscit que en aquest espai d'espera hem d'enfortir més encara i garantir-lo en el sentit de defensa de les nostres llibertats que per ell expressarà lliurement el poble de Catalunya.

Aviat us cridarem a aquest plebiscit a tots els representants dels Ajuntaments de Catalunya perquè vingueu a ratificar la nostra obra revolucionària. Només així afirmarem la República naixent que, un cop consolidada, permetrà articular millor les nostres llibertats amb aquella confederació hispànica que sempre hem preconitzat. Francesc MACIÀ.

Text de la crida oficial per al plebiscit popular de l'Estatut, feta el 19 de juliol de 1931

Poble de Catalunya, fa poc cridava, en nom teu, al Saló de Sessions de l'històric Palau de la Generalitat de Catalunya, els teus representants. En nom teu els demanava que, fent-se càrrec de la responsabilitat del moment, i inspirant-se en la veu del nostre seny racial, diguéssim clar quina era la teva voluntat per a convertir-la, així, en base del codi que ha de regir els teus destins i establir una col·laboració lliure i eficient amb els altres pobles d'Espanya.

Els teus representants ja han parlat. L'Estatut aprovat, el dia 14 d'aquest mes, pels Diputats de la Generalitat i pel Govern provisional de Catalunya, avui, representa la teva voluntat, i, com a tal, tots ens hem de conjurar a fer-la prevaldre. Sabut és ja, però, de tothom que aquest Estatut, que per a nosaltres ja té tota la força de llei i de compromís -per ésser nosaltres mateixos que ens l'hem donat-, perquè així la tingui davant els altres pobles hispànics l'hem de dur a les Corts Constituents d'Espanya, un cop plebiscitat pels Ajuntaments i aprovat pel referèndum popular de tots els catalans.

A aquest plebiscit, doncs, us crido, regidors de tots els Ajuntaments de Catalunya, i a aquest referèndum, ciutadans tots, sense distinció d'estament, de credo polític, ni de tendència social. Les llibertats de Catalunya són patrimoni de tots els catalans, i el preu d'aquestes llibertats, avui, és aquest Estatut que us demano que voteu. Que, un cop avalat per la voluntat expressa de Catalunya, qui gosaria a oposar-se a les que hi són consagrades?

No dubto, doncs, que tots els catalans i que tots aquells que, per viure a Catalunya, comparteixen els nostres ideals votareu el nostre Estatut, convençuts que voteu les llibertats de Catalunya i amb elles les dels pobles de la resta d'Espanya.

En demanar-vos el vot, catalans, us prego també que us concentreu, per un moment, d'esperit i penseu que aquesta hora que sona per a Catalunya amb l'Estatut, és la que fa segles sospiràvem i que tantes angoixes havia costat i tantes sofrences.

Amb el nostre vot, aquesta vegada, complim, doncs, amb el que som i amb el que ja foren, i obrim el camí que ens havia estat vedat a nosaltres per als que vindran. Amb el nostre vot aquesta vegada, no fem una simple elecció i acomplim un gest veritablement històric. Amb aquest sentit espero que votareu l'Estatut, no perquè tingui un vot més o menys, sinó per la satisfacció íntima d'haver votat el que representa l'alliberament de Catalunya. Perquè es pugui dir a les Corts Constituents d'Espanya, que darrera l'Estatut hi ha, no tants o quants catalans, sinó el redreçament de tot Catalunya. Ara menys que mai, doncs, no heu de pensar que no li vindrà d'un vot, i per més que us calgués fer un sacrifici per anar a votar, feu-ho, convençuts que el vostre vot difícilment tindrà mai més la transcendència que té ara en la vida de Catalunya. Quina no fóra la desolació de Catalunya si, en el moment històric, quan tot el món té els ulls fits en ella, i li pregunten què vol, els seus fills no responguéssin tots, sense mancar-n'hi un, per ella!

Si us crido tots, catalans, al plebiscit i al referèndum per al nostre Estatut, és perquè crec que no és l'Estatut d'un sol partit, sinó de tot un poble. Aquest ha estat un dels principals mèrits dels que hi han col·laborat. Pensant que l'hora de les matisacions és en fer la constitució interior de Catalunya, en l'Estatut han pogut deturar-se just en aquells punts en els quals forçosament han d'estar d'acord tots els ciutadans liberals i demòcrates. No tant just, però, que deixessin garantir per a nosaltres el que puguem lliurement exercir el nostre Govern en la cultura, la justícia, l'ordre públic, la sanitat, la tributació directa, així com aplicar a Catalunya totes les lleis generals de la república, exceptuant aquelles l'execució de les quals en tota federació sol quedar reservada al Govern central. En els problemes vitals, com els del treball, no hem oblidat tampoc de deixar ben garantit, en les lleis generals, el mínim de les promulgades per les convencions internacionals, reservant-nos encara el dret de legislar sempre que el Govern central no ho faci. I, respecte l'exèrcit, mentre hi anunciem que defensarem que aquest no pot ésser més que voluntari, esperant atraure'ns en aquest sentit l'ajut dels altres pobles d'Espanya, i impossibilitant que cap soldat pugui sortir de les fronteres de la pàtria darrera cap guerra ofensiva, hem deixat ja ben sentat, per ara, que cap català no podrà ésser obligat a prestar el servei militar fora de Catalunya.

Poble de Catalunya, si no és per tu mateix, res ni ningú pot deturar-te ja en aquest mo-

ment,el més decisiu,de segles ençà,de la teva història.Si en saps sentir tota la transcendència t'abocaràs a aquest plebiscit i a aquest referèndum amb tota la fervor del que se sent alliberador de si mateix i de la seva pàtria,i amb aquell ímpetu del poble que es vou alliberar,després de més de dos segles d'esclavatge.

Palau de la Generalitat,19 juliol 1931. El President, Francesc MACIÀ.

Text de l'allocució pronunciada pel President Macià des del balcó de la Generalitat el 2 d'agost de 1931,un cop sabuts els resultats del plebiscit pro-Estatut:votà el 80% del cens i la proporció de vots en contra fou de 0'6%. Es recolliren 102.073 signatures entre els immigrats que per no fer dos anys que residei xen a Catalunya no son inscrits al cens.- Ja som lliures! No hi haurà cap poder humà que pugui oposar-se a la voluntat del poble de Catalunya,tan meravellosament expressada.

L'emoció em domina... Després de vint-i-sis anys de lluita he vist arribar el moment que tan esperava i en què sempre he cregut.No sé com expressar la meva joia.Ja som lliures! Jo tenia la seguretat que aquest moment,tan enyorat,era més aprop del que molts suposaven.

Ja som lliures!Ara que ho som,ara és quan,més que mai,vull obrir els braços vers els altres pobles d'Ibèria per tal d'ajudar-los a conquerir les llibertats que nosaltres ja tenim.Ara veuran com la nostra cordialitat era i és sincera.Ara no podran dir que les meves paraules són per a captar vots per l'Estatut.Ara comprendran,potser,els nostres anhels per què llurs llibertats siguin també reconegudes.Ja som lliures!Ara és quan dic ben alt que estarem al costat del Govern que sigui digne de la República revolucionària d'Espanya.

Per a assolir la nostra llibertat,no hem necessitat ningú.La nostra victòria és fruit de nosaltres mateixos;l'hem obtinguda nosaltres.Però,precisament per això,volem ésser més generosos que mai.La nostra abraçada als altres pobles ibèrics és plena de generositat i d'amor veritables.

Dintre de pocs dies anirem a presentar al Govern de la República espanyola aquest Estatut què és la voluntat del poble de Catalunya.Tinc el convenciment que les Corts Constituents l'acceptaran.Però voldríem que l'acceptació fos cordial.Res,en aquests moments de sinceritat per part nostra,no justificaria qualsevol recel.

Catalans!Voldria,tanta és la meva alegria,poder mostrar-vos el meu cor.Estic content, estic satisfet.Demano,només,tenir vida fins arribar a la constitució del Parlament català i que el Govern català funcioni.Després,consideraré que he complert ja la meva missió ... (es senten veus que diuen "No! No!" S'atura un moment)...Si Catalunya vol,continuaré ... (arrenca una formidable ovació que no li deixa acabar la frase).

Tingueu en compte,i ho dic de tot cor,que la llibertat de Catalunya no es deu a un home ni a un partit.(Es deu a Macià!Es deu a Macià!crida tothom.I arrenquen de nou els aplaudiments que duren una llarga estona)..Es deu a molts.Alguns,àdhuc estan ja oblidats. Són herois anònims.Recordeu-los sempre.Foren homes lliures.Vosaltres ho heu d'ésser,també,com a ciutadans que sou d'una nacionalitat lliure i jove.Que no us mogui mai cap rancúnia ni cap odi.Penseu que l'amor és la flama que tot ho arbora.Avui comença per tots nosaltres una nova vida,després de dos segles d'opressió.Quan implantat ja l'Estatut,tinguem facultats per a regir-nos a la nostra manera,Catalunya esdevindrà gran entre les nacions civilitzades. Amics,celebrem aquesta diada de glòria i de joia,en què reneix la nostra pàtria.

Visca Catalunya!

Text parcial de l'allocució radiada per Macià el 9 de setembre de 1932 anunciant l'aprovació de l'Estatut.-(Després d'agrair al poble el suport que sempre ha trobat en ell i de lamentar que l'Estatut aprovat difereixi del plebiscit pel poble català,encara que contingui el mínim de facultats indispensables per anar-lo ampliant,diu:) Ja hem vist les lluites que ha provocat,les dificultats que ha estat precís vèncer sense que hagi defallit la meva fe en vosaltres ni en els alts destins de Catalunya.

És per això que no dubto que compartiu la meva alegria i l'agraïment als diputats catalans que l'han defensat.

Poble de Catalunya;aquest Estatut no és el de cap partit.És el codi de les vostres llibertats,és per a tots vosaltres,catalans que m'escolteu,sense distinció de matisos,ni de tendència social.És per vosaltres i per tots aquells que sense ésser catalans,saben conviure amb nosaltres.

Ha arribat aquesta hora per la qual des de fa segles sospirem i que tants sofriments ens ha causat.Per aquest patrimoni de tots,per aquest coronament d'un passat,pel començ d'un avenir que tenim a les mans,us demano la collaboració a tots,i us exhorto a què, per damunt de les coses que ens separen,sapiguem omplir-nos d'un alt sentiment de goig per les llibertats que ara comencen.

Discurs llegit pel President Francesc Macià a l'acte inaugural del Parlament de Catalunya el dia 6 de desembre de 1932.- Fa més de dos-cents anys que Catalunya no tenia Corts, suprimides pel primer Borbó, així com totes les institucions polítiques del nostre passat gloriós. I encara, en els dos-cents anys últims de llur existència eren molt de tard en tard reunides pels Austries, passant a ésser, només una ombra de les Corts glorioses de l'època nacional.

Ara anem a reemprendre-les, modernitzant-les i adaptant-les a l'època moderna, més lliures i més democràtiques que les antigues.

Gran dia, gran festa ha d'ésser, doncs, per tots els catalans, el dia 6 de desembre.

Triomfem ara de les forces d'opressió i d'humiliació que volgueren convertir Catalunya, vella i rica nació, en província humil i subordinada, bona solament a treballar pel profit dels altres.

El Parlament de Catalunya és la representació de tots els catalans i la seva labor s'orientarà vers aquells que sofreixen la manca de bens materials i espirituals. En la mesura de les seves facultats i possibilitats, el nostre Parlament estendrà als treballadors la seguretat normal de vida, a part del benestar que correspon a la civilització contemporània i a l'usdefruit del creixent patrimoni de la cultura.

Anem a fer amb la Catalunya de sempre, la Catalunya de tots, no solament de tots els partits, sinó també de totes les classes socials i de totes les comarques. Que cada català pugui gaudir de la seva part de patrimoni collectiu, que cada català vegi en la nostra Catalunya més que un nom geogràfic i més que una bandera, un ampli fogar de treball, de cultura i de justícia.

Tots els catalans, els de sang, els de llengua, els de naixement, i els de residència, participaran dels avantatges de l'organització autònoma. Considerem catalans -insistint-hi- tots aquells qui, residents a la nostra terra, conviuen amb nosaltres i es senten compenetrats amb els nostres anhels i ideals.

Catalans: en aquesta hora, gran hora, hora històrica que posa a les nostres mans una part important del nostre alt destí, hem de saludar amb alegria plena d'esperança el primer parlament de la nostra etapa autonòmica en el curs de la qual podrem refer una Catalunya políticament nova, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa.

Francesc MACIÀ. Palau de la Generalitat, 3 de desembre de 1932.

. . .

NOTA: Com a complement ineludible d'aquest procés polític cal anotar uns textos que per la seva extensió no publiquem, però que són fàcilment trobables:

Text de la constitució provisional de la República Catalana, aprovada per l'Assemblea Constituent del separatisme català, reunida a l'Havana durant els dies 30 de setembre i 1 i 2 d'octubre de 1928.- Conté 212 articles separats en els següents XXXVI títols: "Del règim polític de Catalunya", "Idioma bandera i escut", "Del territori català", "Dels catalans", "Drets individuals i collectius", "Deures dels ciutadans", "Dels estrangers", "De la suspensió de garanties", "Del govern de la República", "Del poder legislatiu", "Del President de la República", "Dels consells comarcals", "De la convenció de delegats compromissaris", "De la revocació de poders", "Dels municipis", "Del patrimoni de Catalunya" "De les Forces Armades", "De la Marina militar", "De la Marina mercant", "Del Consell de Ministres", "Del Poder Judicial", "De la legislació catalana", "Del Consell d'Estat i d'Economia Nacional", "Del règim productiu i contributiu", "De l'Administració Pública", "Del règim d'ensenyança", "Del règim d'alta cultura", "Del règim agrari", "Del règim industrial i comercial", "Del règim d'Obres Públiques", "Del règim social", "Del règim sanitari", "Del deute nacional", "De la possibilitat confederativa", "De la revisió constitucional", i "Disposició transitòria". (Vegeu Macià. La seva actuació a l'estranger. Edicions catalanes de Mèxic 1952)

Text de l'Estatut de Catalunya redactat per una ponència formada per Jaume Carner, Pere Coromines, Josep Dencàs, Martí Esteve, Antoni Xirau i Rafael Campalans, reunida a Núria, i presentat a l'Assemblea provisional de la Generalitat el dia 14 de juliol de 1932. (Vegeu apèndix a Catalanismo y República Española de Melchor Fernández Almagro. Espasa Calpe S.A. 1932)

Text de l'Estatut de Catalunya aprovat per les Corts Constituents espanyoles el dia 9 de setembre de 1932. (Vegeu edició de la Generalitat de Catalunya. Biblioteca Jurídica, 1932.)

=========